

вековнитѣ ни борби, епопеята на възтаническата ни епоха. Въ дългата верига на бурния ни животъ обединителната искра понаяга е замъждавала, но никога тя не е угасвала. Въ училището детето е живяло въсредъ идеализиранитѣ отъ народнитѣ ни поети, копнежа за обединение, въсредъ буйнитѣ песни за свобода и национална независимостъ. Тамъ въ живъ пламъкъ се е пробуждала мъждующата искра за свобода, независимостъ и национално обединение. Въ казармата обединителния духъ се възпламенява, расте въсредъ култа на военнитѣ добродетели. Героизмътъ, себеотрицанието, самоотвържеността, дисциплината се оживотворяватъ отъ националното самосъзнание и пламъка на обединението. Въ обществото обединителния духъ е расълъ, пламталъ подъ международния натискъ и е чакалъ момента, за да се разнесе въ огненъ вихрь срещу вражаката съпротива.

А кой не е носилъ гориво да поддържа свещения пламъкъ на обединителния ни стремежъ? Кой не е допринесълъ градиво за сградата на тази величава народна психика? Родители, учители, офицери, чиновници, свещеници, общественици, писатели—всички сж носили своята дань предъ олтаря на обединителния ни идеалъ. Въ семейството, училището, казармата, божествения храмъ, на площадитѣ, навсѣджде е съянъ и култивиранъ култътъ къмъ този идеалъ. Коя власт, коя институция не е въздигала въ свещенъ дългъ и въра силата на тоя култъ? Тукъ нѣма нищо изкуствено, защото обединителниятъ ни стремежъ се е развивалъ свободно, вдъхновяванъ само отъ естественитѣ човѣшки чувства къмъ единение и общо живуване. Той е всенароденъ, останалъ въ свещенъ завѣтъ отъ предедитѣ ни. Предавалъ се е отъ поколение на поколение, расалъ е въ легендитѣ, песнитѣ, споменитѣ, живялъ е въ народния битъ. обединителния ни идеалъ не е изкуствено създаденъ политически стремежъ, не е дѣло на изкуственъ шовинизъмъ, а всенароденъ копнежъ, национална мечта, лелѣяна отъ векове въ бурни и тихи епохи въ свободни и робски мъчителни времена. И въ чистотата на неговия непренуденъ устремъ къмъ единството на българския народъ се крие неговата вечно жизнена мощь.

Бушующия европейски пожаръ запали и Балканитѣ. Обединителния духъ на българитѣ бѣ въ най-висшата точка на кипежа си, подклажданъ отъ разбити мечти и разбойнически похитени права—алчни устреми на безогледно егоистични съвѣсти. Той требваше да избухне. И избухна въ оправдана отъ цѣлото човѣчество война. Съ вихренъ устремъ ние сразихме враговетѣ си.